

H. Bóna Márta

meteorológus szülei pedagógusok voltak. A család 1947-ben, a hivatalosan lakosságcsere névezett kitelepítések során került a Felvidékről a dunántúli Rácalmásra.

► Irta: Boros Károly

– Mennyit tud a családja múltjáról?

– Külön beszélgetést megérne, hogy milyen messzire nyúlik a családom története. Nemrég találtam meg az iratok között – ez a nemrég körülbelül tíz évvel ezelőtt volt – az anyai ágról egy családfát, amely 1301-ig vezet vissza. Nagyon tekergős úton visz egészen Franciaországig, mégpedig Condée hercegig. Az irat 1901-ben készült a pozsonyi levéltárban, még a készítője neve is rajta van. Hogy ez a távolba vesző kapocs mégiscsak létezett egészen a közelmúltig, azt abból tudom, hogy anyukám öccsének orvosi egyetemi tanulmányait a Condée alapítvány fizette. Azonban ennek az örökségnek, amely élt és hatott, kézzelfogható jele nemigen volt két ezüstkánalon kívül, ezeket ma is nagy becsben tartom otthon. Egyébként anyai ágon még nagyszüleim is tanárok voltak, apai nagyapám pedig cipész-mesterként kereste a kenyerét. Ebből következően édesapám kedves gyermeki emlékeitől vezetve még rácalmási iskolaigazgató korában is szívesen járt be az ot-tani suszterműhelyekbe beszélgetni, mindegyik mester a barátja volt.

– Pedagógusok gyerekeként másként élte meg az iskolás éveket, mint a többi gyerek, vagy nem érzett különbséget?

– Nagyon más volt. Erős szülői felügyelet mellett végeztem az iskolát, hiszen anyukám tanított, és apukám volt az igazgató. Ezt borzasztóan nem szerettem, mert igen eleven gyerek voltam, de nem lehettem soha olyan, mint a többi, hiába akartam. Nekem példát kellett mutatnom, és ha valami rosszat tettem, kétszeresen éreztem a következményeit. Mindenesetre

jó iskola volt, átvitt értelemben is, szó szerint is. Utána elkerültem Fehérvárra, a Teleki Blanka Gimnáziumba reál tagozatra, aminek külön szerepe van az életemben. Ugyanis sokkal inkább vonzott az irodalom, a zene, sokáig zongoráznit tanultam, ma is van otthon zongoránk, bár elég ritkán játszom rajta, ami azt illeti. A zenében akadt még két kisebb kiruccanásom is, egyszer megpróbálkoztam a fuvalával, mert annyira tetszett a hangja, de valahogy nem ment, kisebb koromban pedig a hegedűvel, de azt meg állítólag nem fogtam jól. Később az egyetemen tagja voltam az ELTE kórusának. De művészet iránti vonzódás ide vagy oda, a középiskolában megszerettem a természettudományokat, nem véletlenül jöttem erre a pályára. Kezdetben azért féltem a reál tagozattól, mert ott kellett tanulni ábrázoló geometriát is. Attól mindenki reszketett, mindenki azt mondta, hogy az valami iszonyat, azt nem lehet megérteni. Úgy tartottam az első órától, hogy elmondani nem tudom. Legnagyobb meglepetésemre mindent értettem. A második órán is, a harmadikon is, de akkor már a fél osztály nem értette az anyagot, én meg azt nem érttem, hogy mit nem lehet ezen érteni. Annyira megszerettem, hogy mate-

matika-ábrázoló geometria szakos tanár akartam lenni. Hogy végül is meteorológus lettem, annak az az oka, hogy mindenképpen Pesten szerettem volna egyetemre járni, a nekem tetsző szak pedig csak Debrecenben volt. Az ELTE-n viszont adódott lehetőség, a bátyám barátja beszélt rá, hogy matek-fizika szakra iratkozzak be, és később vegyem fel a meteorológiát.

– Melyik tanári szaktörténet tartotta meg?

– A matematikát, de nem tanítottam soha. Negyedéves koromtól már ide, a meteorológiai intézetbe jártam gyakorlatra, és nyílegyenesen vezetett az utam az előrejelző osztályra, itt dolgoztam végig, több mint negyven éve járok be, most már nyugdíjasként. Jó néhány munkatársam van, akik tudatosan készültek erre a pályára, kezdettől figyelték az előrejelzéseket, én csak akkor kezdtem el, mikor eldőlt, hogy erre a szakra megyek.

– Akkoriban, a hatvanas évek elején a tévében még nem is volt ilyesmi.

– Nem, csak a rádióban, de ott sem úgy, hogy név szerint kapcsolnak valakit, hanem csak a hírek végén felolvasták. Pár évvel azután tette be ide a lábát a média, hogy az előrejelző osztályra kerültem. Mindig is előrejelzéssel foglal-

”

Jó néhány figyelmeztető jel van, amelyek már mind következmények, és ezek nem egy-két nap alatt alakulnak ki.

koztam, de az utóbbi időben rengeteget változott ez a munka, elsősorban a számítástechnika miatt. Annyira megkönnyíti a dolgunkat a számítógép, hogy egészen más ma előrejelzőnek lenni, mint annak idején. A bőség zavarával küzd a szakember. Olyan sok ismeret áll rendelkezésre, hogy meg kell tanuljon súlyozni, ki kell tudni választani, milyen adatokat vesz figyelembe, mit használ fel rendszeresen, hiszen ha felmegy a világhálóra, ellepik a légkör állapotáról szóló adatok.

- A meteorológiai műholdak adatai hozzáférhetőek bárki számára?

- Bizonyos mértékig igen, de nemcsak ezekből válogatunk, hanem a különböző előrejelző központok kínálatából is. Ezek közül ma a szakma által legjobban elfogadott egy Angliában működő középhatóvú előrejelzési központ, náluk van a meteorológiában használt leg-

- Azóta, hogy két évvel ezelőtt elmosta a tűzijátékot az a hatalmas vihar, hihetetlenül megszaporodtak az igények a nagyobb rendezvények idejére szóló előrejelzések iránt. Kérik azt is, hogy figyelmeztessük őket, ha valamilyen veszélyesebb időjárás közeledik, mint például ez a felhő itt a képernyőn, főleg az a piros pötty ott a sárga közepén, az igen heves esőzést jelent. Mikor is volt ez? Reggel hat órakor, hát azóta ez a felhő már arrébb ment, de jól felloccsolta Budapestet, legalább nem kellett végigmenni locsolókocsikkal. Például a Fővárosi Közterület Fenntartónak ezért is fontos az előrejelzés.

- Az akkori augusztus huszadikai előrejelzés és a tényleges időjárás között volt különbség?

- Mondhatom, hogy nem. Az az előrejelzés szakmai szempontból kitűnően

tosan csökken a bevalási valószínűség, egy hónapra előre tekintve pedig már nagy bátorság, ha azt mondom, hogy hatvanszázalékos. Nagy vonalakban persze mondhatni, hogy az átlagosnál enyhébb vagy hűvösebb idő jön, de napra pontosan hőmérsékletet jelezni ilyen távra, az még nem megy.

- Mikor ez a beszélgetés megjelent, 15-16-án, milyen idő várható?

- Nézzük csak... Budapest környékére egy kicsit hűvösebb idő látszik, a számítógép által rajzolt modellek többsége jóval több csapadékot is jelez, de nem lesz tragikus a lehülés.

- Sok szó esik a Föld felmelegedéséről, és a tavalyi nyár elég meggőzőnek tűnt a sorozatos negyven fok fölötti hőmérsékletekkel. A meteorológus bizonyítva látja ezt a folyamatot, vagy nem?

nagyobb teljesítményű számítógép. Ők féléves előrejelzésre vállalkoznak, az éves pedig kísérleti szakaszban van. Nálunk kétféle előrejelzés készül, egy a nagyközönség számára emészthető formában, és egy másik ipari, mezőgazdasági felhasználóknak, akiknek nem kell szöveges értelmezés, nem kell azt mondani, hogy tesszem azt holnap délután eső lesz, hanem az adatokat a saját tevékenységi területüknek megfelelően értelmezik. Rendkívül fontos például az energiaellátásban működő vállalatoknak, hogy tudják, milyen hőmérsékletre számíthatnak, hogy télen mennyi gázra, nyáron mennyi áramra lesz szükség a hűtéshez, ezt még a felhősödés és a napsütés is befolyásolja. Ugyanígy időjárásfüggő a vízfogyasztás is.

- Vagy ha valaki tűzijátékot akar rendezni augusztus huszadikán...

sikerült. Kivételesen olyan időjárási helyzet volt, amit jól nyomon lehetett követni, már előző nap is látható volt, hogy közeledik a front, augusztus huszadikán pedig különösen jól látszott. Amilyen alaposan a meteorológia az előrejelzéseket elkészíthette, és amennyire közvetíthette a nagyközönségnek, annyira szerintem meg is tette. Benünket nem is marasztalt el utólag semmilyen hatóság.

- Mennyi időre lehet biztonsággal előre jelezni az időjárást?

- Ma a szakma ott tart, hogy kilencvenszázalékosan bevaló jelzést, ami nagyon jónak számít, körülbelül hét-tíz napra tudunk adni. Ezt napi bontásban és akár egy kisebb területre, sőt, me-rem mondani, hogy akár egy városra is meg tudjuk adni. Hosszabb távra, mondjuk két hétre előre jelezve fokoza-

- Valóban nem könnyű erre válaszolni, sok okos ember keresi az igazságot ez ügyben. Engem néhány dolog erősen elgondolkoztat, és most nem is a meteorológus beszél belőlem. Valamelyik nap megdöbbentem azon, hogy virágozott a hibiszkusz, ami egyébként csak július végén szokott. Aztán hallom, hogy a kabócák húzódnak föl északra, pedig régebben csak délen, a mediterrán országokban éltek. Jó néhány figyelmeztető jel van, amelyek már mind következmények, és ezek nem egy-két nap alatt alakulnak ki. Másrészt nagy számban figyelhetünk meg olyan időjárási adatokat, amelyek korábban nem voltak ennyire gyakoriak. Például a harminc fokot meghaladó napi hőmérsékleti csúcsok, vagy az úgynevezett kis csapadékos napok száma, és folytathatnám. Ezeket mindenképpen el kell gondolkodni. ■

TÁJÉKOZTATJUK A DIGI TV ELŐFIZETŐKET,

HOGY A DIGI TV MŰHOLDAS CSOMAGJÁBAN ÉS KÁBELEN IS ELÉRHETŐ AZ ECHO TV MŰSORA!

AMENNYIBEN ÖN DIGI TV ELŐFIZETŐ ÉS TELEVÍZIÓJÁN NEM LÁTHATÓ AZ ECHO TV, KÉRJÜK BELTÉRI EGYSÉGÉT ÁLLÍTSA BE, VAGY EHHEZ KÉRJEN SEGÍTSÉGET A DIGI KFT. 06-40-180-180-AS KÉK SZÁMÁN!

ECHOTV

ÚJ POLÓK
A
SZKÍTIA

BOLTOKBAN

ADVENIAT REGNUM Tuum